

**UCHWAŁA NR LXXVI/605/24
RADY MIEJSKIEJ W SOBÓTCE**

z dnia 30 stycznia 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Sobótka na lata 2024- 2026**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2023 poz. 2151 ze zm.), art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1939 ze zm.)

**Rada Miejska w Sobótce,
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Sobótka na lata 2024- 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.**

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sobótka.

§ 3. Traci moc uchwała XLIV/415/22 Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Sobótka na lata 2022-2023.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sobótce

Hanna Piwowska

Załącznik do uchwały Nr LXXVI/605/24

Rady Miejskiej w Sobótce

z dnia 30 stycznia 2024 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA I GMINY SOBÓTKA NA LATA 2024-2026

I. WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 jest kontynuacją działań związanych z kształtowaniem przez samorząd polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz związanej z tym przemocy w rodzinie. Systematyczne i konsekwentne działania profilaktyczne dotyczące szkód wywołanych nadużywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i wyrobów tytoniowych wśród nieletnich zmniejszają i zapobiegają wywołanym następstwom np. chorobie alkoholowej, przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom behawioralnym.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które z mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w społecznościach lokalnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024- 2026 (zwany dalej Gminnym Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych. Gminny program jest kontynuacją szeregu działań zainicjowanych w latach ubiegłych oraz nowych działań uzależnień behawioralnych.

Program winien być realizowany przy współpracy różnych podmiotów, począwszy od pomocy społecznej, poprzez placówki oświatowe, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa, organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne, które poprzez swoje doświadczenia stanowią nieodłączną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Podstawy prawne

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm).

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1939 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 oraz z 2023 r. poz. 1718 ze zm.)
4. Ustawa o działalności leczniczej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (t.j. Dz. U z 2023 poz. 991 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.901 ze zm.),
6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U.2023 poz. 1426 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 oraz z 2023 r. poz. 1972),
9. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. Dz. U 2021 r. poz. 642).

II. PODSTAWOWE POJĘCIA

1. **Alkohol** to związki organiczne zawierające jedną lub więcej grup hydroksylowych. Potocznie „alkoholem” nazywa się alkohol etylowy czy etanol lub napój alkoholowy, który dzielimy na piwo, wino oraz alkohole spirytusowe. Według ustawy, w Polsce do napojów alkoholowych zaliczamy każdy produkt przeznaczony do spożycia, zawierający więcej niż 0, 5% alkoholu etylowego.

2. **Narkotyk**, substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka –to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowe. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos”, co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

3. **Substancja psychoaktywna** -substancja chemiczna (związek chemiczny) oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania.

Substancje psychoaktywne:

- * wpływają na centralny układ nerwowy,
- * przeżycia ekstremalnych doznań,
- * wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- * przewlekle przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią,
- * mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
- * często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne).

Za „narkotyk miękką” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- * alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
- * kanabinoły i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia),
- *kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

4. **Uzależnienie** jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in. somatycznych, psychicznych i społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

5. **Alkoholizm** polega na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Objawia się tym, że osoba uzależniona pije mimo nieprzyjemnych konsekwencji, jakie pojawiają się wraz z rozwojem uzależnienia. Jest to choroba, którą można i należy leczyć. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. Do podstawowych objawów uzależnienia od alkoholu, należą przede wszystkim: utrata kontroli nad piciem, robienie i mówienie rzeczy, których się żałuje, występowanie zespołów abstynencyjnych, koncentracja życia wokół alkoholu, zmiana tolerancji na alkohol, zaburzenia pamięci i świadomości, nawroty picia.

6. **Profilaktyka** to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są, jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Profilaktykę uzależnień określa się również, jako zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby używające substancji psychoaktywnych.

Poziomy profilaktyki:

* profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych znacznym stopniu –np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;

* profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;

* profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka – to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami zaburzeń.

7. **Współuzależnienie** – utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze. Współuzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami.

8. **Uzależnienia behawioralne**- określają takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. W polskiej literaturze nie uzyskano zgody co do tego, jakie określenie będzie najbardziej adekwatne, dlatego stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne/nałogowe/problemowe czy zaburzenia zachowania.

III. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Sobótka, którzy spotykają się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków i z konsekwencjami ich zażywania oraz uzależnieniami behawioralnymi, przemocy w rodzinie oraz do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków, ich rodziców i nauczycieli,
- dorosłych osób zagrożonych lub uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- osób współuzależnionych,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową i narkotykową oraz przemocą w rodzinie,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii,
- rodzin doświadczających przemocy,
- jednostek lub grup zwiększonego ryzyka
- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem behawioralnym, ich rodziców i nauczycieli.

IV. INSTYTUCJE, KTÓRE PODEJMUJĄ WSPÓLPRACĘ W ZAKRESIE REALIACJI PROGRAMU:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobótce,
- Komisariat Policji w Sobótce,
- Ślęzański Ośrodek Kultury w Sobótce,
- Placówki Oświatowe z Gminy Sobótka,
- Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich (zespół kuratorski),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu,

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Organizacje pozarządowe,
- Osoby prowadzące działalność gospodarczą,
- Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie Gminy Sobótka.

V. CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest zapobieganie uzależnieniom od alkoholu i substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Sobótka (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat szkodliwości ich stosowania, a także ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych oraz zaburzeń życia rodzinnego, będących następstwem spożywania alkoholu i zażywania narkotyków. Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, sieciorizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Realizacja takiego celu przełoży się na zwiększenie jakości życia mieszkańców oraz zrównoważy rozwój w sferze społecznej. Problem nadmiernego spożywania alkoholu jest niepokojącym zjawiskiem społecznym, który dotyka wszystkie grupy społeczne niezależnie od pochodzenia, statusu czy sytuacji ekonomicznej. Dlatego oddziaływania profilaktyczne powinny być realizowane we wszystkich strefach życia społecznego.

Badania naukowe na temat czynników ryzyka związanego z piciem alkoholu przez młodzież oraz środków zapobiegawczych w tym zakresie wykazały, że jednym z najważniejszych czynników chroniących młodych ludzi przed szkodami wynikającymi z picia alkoholu są pozytywne wzorce rodzinne oraz silna więź z rodzicami. Sposób wychowania i praktyki rodzicielskie mają istotne znaczenie dla prawidłowego rozwoju fizycznego, społecznego i psychicznego dziecka. Niezdrowy styl życia, problemy alkoholowe i narkotykowe, przemoc są często wynikiem zaniechań ze strony najbliższego otoczenia.

Jednym z najistotniejszych warunków skuteczności oddziaływań profilaktycznych i czynników chroniących przed wystąpieniem zachowań ryzykownych jest kształtowanie prozdrowotnych postaw oraz budowa pozytywnych więzi rodzinnych i społecznych.

Dlatego istotnym elementem programów realizowanych w Gminie Sobótka, ściśle zintegrowanym z treścią przekazów edukacyjnych dla młodzieży, stały się także działania na rzecz środowiska i rodziny, w tym rodziny pozostającej w kryzysie (prowadzenie placówek, Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, organizacja aktywnego i bezpiecznego czasu wolnego pozalekcyjnego z prowadzeniem zajęć z elementami profilaktyki uzależnień).

Cel zostanie osiągnięty poprzez podjęcie skoordynowanych działań w obszarze realizowanej na trzech poziomach profilaktyki (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej).

Cele szczegółowe:

- rozpoznanie środowiska Miejsko- Gminnego w kierunku problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie- diagnoza społeczna,
- analiza i ewaluacja danych z ankiet w celu pozyskiwania informacji o uzależnieniach i przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sobótka,
- pomoc dla osób uzależnionych w uświadomieniu skali zaawansowania uzależnienia oraz zrozumienia i stabilizacji sytuacji rodzinnej,
- solidne przygotowanie fachowej kadry pomocniczej dla osób uzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie stałego wsparcia psychologicznego i prawnego osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz dotkniętym przemocą w rodzinie,
- współpraca z organizacjami, placówkami mającymi wpływ na pomoc osobom uzależnionym oraz dotkniętym przemocą w rodzinie,

- szeroko pojęta pomoc ofiarom przemocy i osobom uzależnionym w aspekcie psychologicznym i pedagogicznym,
- działalność informacyjna, profilaktyczna i edukacyjna w zagrożonym środowisku,
- kontrola prawidłowości przestrzegania Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- koordynacja działań GKRPA z wytycznymi KCPU oraz Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- edukacja publiczna w zakresie zdrowia poprzez dostarczanie informacji i wiedzy na dany temat, kształtowanie świadomości zdrowotnej odbiorców i motywacji do dbania o zdrowie oraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, poszukiwanie pomocy.
- szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych.

VI. POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI

Powiązanie Gminnego Programu z przepisami aktów prawnych dotyczy głównie Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Realizacja zadań z zakresu promocji i ochrony zdrowia nakłada na samorządy szczegółowe regulacje w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Szczegóły realizacji ujęte są w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz w Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zgodnie z Art.4¹ ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Do działań tych należą między innymi:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i / lub narkomanii.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26 października 1982 r. oraz postępowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należą:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,

5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program uwzględnia wykaz założeń realizacji celu operacyjnego NPZ na lata 2021-2025, czyli profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Założenia w szczególności dotyczą:

1. promocji zdrowia (w tym edukacji zdrowotnej),
2. zadań regulacyjnych i zapewnienia skutecznego egzekwowania przepisów,
3. regulacji szkód rehabilitacji, readaptacji, reintegracji zdrowotnej, społecznej i zawodowej,
4. diagnozowania i badania zjawisk związanych z używaniem alkoholu,
5. zadań na rzecz ograniczenia stosowania środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych i NSP (w tym działania informacyjno- edukacyjne),
6. rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań, w tym szkolenia podnoszące kompetencje
7. szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień,
8. ewaluacja zadań oraz aktualizacji i upowszechnianiu standardów profilaktyki,
9. zwiększenia dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość osób pijących szkodliwie i uzależnionych.

Powyższe zadania realizowane są w postaci Gminnych Programów Profilaktyki uchwalanych przez Radę Miejską w Sobótce.

VII. ZADANIA DO REALIZACJI

1. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- a) Opracowanie raportu dotyczącego problemów uzależnień i stosowania przemocy w rodzinie umożliwiających prowadzenie w działalności profilaktycznej, naprawczej,
- b) Pozyskiwanie i analiza (na podstawie ankiet) danych z różnych instytucji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i zapobiegania przemocy w rodzinie.

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, zagrożonych uzależnieniami oraz dotkniętym przemocą w rodzinie

- a) Rozpatrywanie i kierowanie do Sądu wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia wobec osób uzależnionych,
- b) Występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- c) Zlecenie sporządzania opinii biegłych sądowych (psycholog, psychiatra),
- d) Dofinansowanie do szkoleń kadry medycznej i terapeutów w celu podnoszenia kwalifikacji i wprowadzaniu nowych programów edukacyjno- profilaktyczno- terapeutycznych,
- e) Finansowanie zajęć dla osób uzależnionych,
- f) Finansowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych,
- g) Prowadzenie zajęć po terapii i realizacja programów interwencyjno- motywujących,
- h) Współpraca, finansowanie i dofinansowanie podmiotów realizujących zadania z zakresu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Udzielanie pomocy psychologiczno – społecznej i prawnej rodzinom z problemem alkoholowym, z problemem narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz rodzinom dotkniętym przemocą.

- a) Rozszerzenie współpracy GKRPA z grupami zawodowymi, instytucjami zajmującymi się problemami uzależnień w zakresie interwencji prawno- administracyjnej wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny spowodowanych nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych.
- b) Finansowanie działalności placówek realizujących programy opiekuńczo- wychowawcze i socjoterapeutyczne, w tym dożywianie dzieci objętych tymi programami.
- c) Organizacja i doposażenie obiektów przeznaczonych na potrzeby realizacji zadań programu profilaktycznego
- d) Szkolenia, kursy dla pracowników OPS, poradni, Zespołu Interdyscyplinarnego, nauczycieli, pedagogów, pielęgniarek szkolnych, Policji w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawiska uzależnień, a także profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia.
- e) Prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych- finansowanie jego działalności.
- f) Finansowanie i dofinansowanie wycieczki zimowej i letniej dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.
- g) Prowadzenie środowiskowych działań na rzecz dzieci i młodzieży zagrożonych demoralizacją w obszarze uzależnień.

4. Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych na rzecz środowiska lokalnego.

- a) Programy profilaktyczne w przedszkolach, szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych i różnych organizacjach młodzieżowych.
- b) Realizacja programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych.
- c) Szkolenia instruktorów i realizatorów programów profilaktycznych.
- d) Szkolenia dla członków GKRPA oraz osób odpowiedzialnych za realizację programu w tym finansowanie transportu.
- e) Promowanie projektów dotyczących wiedzy z dziedziny problemów uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez finansowanie szkoleń i zakupu fachowej literatury.
- f) Zajęcia edukacyjne i profilaktyczne dla rodziców, dzieci, młodzieży, rad pedagogicznych, nauczycieli, a także pozostałych pracowników placówek szkolno- wychowawczych.
- g) Promowanie aktywnego spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez: współfinansowanie imprez i programów sportowo- rekreacyjnych, wspieranie rozwoju młodych talentów.
- h) Organizowanie i współfinansowanie konkursów poświęconych profilaktyce uzależnień, promujących zdrowy styl życia oraz pozalekcyjnych zajęć sportowo- rekreacyjnych.
- i) Zakup materiałów niezbędnych do wdrożenia programów profilaktycznych.
- j) Udział i przeprowadzanie ogólnopolskich, lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z profilaktyką alkoholową i przeciwdziałanie narkomanii, uzależnieniami behawioralnymi.
- k) Stworzenie informatora w którym znajdują się informacje o instytucjach pomocowych, telefonach zaufania oraz możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.

- a) Powierzenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym,
- b) Współpraca ze związkami wyznaniowymi i Kościołem Katolickim,
- c) Wsparcie organizacji samopomocowych.

6. Ustalenie zasad funkcjonowania kontroli lokalnego rynku alkoholowego.

- a) Szkolenia dla sprzedawców napoi alkoholowych,
- b) Kontrola prawidłowości przestrzegania ustaw.

VIII. DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych

Głównym celem działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sobótce jest prowadzenie działań w celu zapobiegania nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego trybu życia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, integrowania społeczeństwa lokalnego, podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi.

Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ponadto Komisja opiniuje nowe wnioski o wydanie pozwolenia na sprzedaż alkoholu oraz kontroluje placówki, które sprzedają alkohol.

Zadania ustawowe Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Opiniowanie, inicjowanie i współpraca w zakresie realizacji zadań wykonywanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, a w szczególności:

- a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) wezwanie na rozmowę osoby, co, do której wpłynęło zgłoszenie i motywowanie jej do zaprzestania nadużywania alkoholu i/lub poddania się dobrowolnemu leczeniu,
- c) w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie się – skierowanie na badania przez biegłych (psycholog, psychiatra) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
- d) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
- e) złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

3. W przypadku wystąpienia równocześnie przemocy, uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”

4. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust.1 i 2 ustawy limit punktów i zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

5. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia Burmistrza).

Zasady kontroli punktów

1. Kontroli podlegają przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.

2. Kontrole przeprowadzają członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub wspólnie z funkcjonariuszami Policji.

3. Zakres kontroli obejmuje:

- a. zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnie ważnym zezwoleniem,
- b. przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Osoby kontrolujące mają prawo do:

a. wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych, w dniach i godzinach, w których jest prowadzona ta działalność,

b. żądania okazania zezwoleń oraz pisemnych lub ustnych wyjaśnień.

5. Czynności kontrolnych, dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej.

6. Protokół z kontroli, kontrolujący przekazują Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Podmiot kontrolowany, w przypadku otrzymania zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia przeprowadzenia kontroli, przesyła do organu wydającego zezwolenia pisemną informację o wykonaniu zaleceń.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za realizację zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w wysokości 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym okresie miesięcznie. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy wypłat sporządzonej na podstawie list obecności na posiedzeniach Komisji. Członkowi Komisji, który nie brał udziału w jej pracach w ciągu danego miesiąca nie przysługuje wynagrodzenie.

IX. TERMIN REALIZACJI ZADAŃ I ICH WDROŻENIE

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Sobótka została zaplanowana od stycznia 2024 do grudnia 2026 roku. Zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024- 2026 jest Burmistrz Miasta i Gminy Sobótka za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobótce oraz inne jednostki organizacyjne gminy.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny projektem budżetu na dany rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi w rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii oraz dziale 852 w rozdziale 85205- zadania w zakresie przemocy domowej.

2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze.

XII. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring realizacji gminnego programu prowadzony będzie poprzez:

a) sprawozdania wewnętrzne – sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego składanego zgodnie z obowiązującymi przepisami Radzie Miejskiej w Sobótce.

b) sprawozdania zewnętrzne dla:

- Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Uzasadnienie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, jest kontynuacją działań realizowanych w latach poprzednich. Określa zadania własne gminy, zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu Narkomanii. Realizacja wymienionych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu uchwalanego przez radę miejską. Przepisy do wymienionych powyżej ustaw stanowią, iż źródłem finansowania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii są opłaty z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które znajdują swoje odzwierciedlenie w planowanym budżecie na dany rok.